

VÄST SAHARA

Nr 2 2018 Pris 30 kronor

**Sverige, FN och EU
sviker Västsahara** 4

**En skam för
världssamfundet** 6

Maratonpengar till skola 15

A man with grey hair and a mustache, wearing a long brown thobe, stands in a desert landscape. In the background, there are sand dunes, a small building, and a dark SUV parked on a dirt road. The sky is clear and blue.

***'VI BLEV
LURADE
AV FN'***

Utgivare av **Svenska
Västsaharakommittén**
(f.d. Föreningen Västsahara)
och utkommer med fyra
nummer per år.
ISSN 1652-2052

**Ansvarig utgivare
och redaktör:**
Lena Thunberg

Redaktionsråd:
Kerstin Bjurman
Ulla-Karin Karlson
Arto Valtonen
Charlotte Wester
Monica Zak

Grafisk form:
Tidningsform & Textfason
Layout:
Mad Alice

Adress:
Västsahara
c/o Afrikagrupperna
Linnégatan 21,
413 04 Göteborg

Telefon:
070 - 475 46 45

Hemsida och facebook:
www.vastsahara.net
www.facebook.com/
tidskriftenvastsahara

E-post:
lena.thunberg@gmail.com

Prenumerationer:
Privatperson: 125:-
Stödprenumeration: 145:-
Organisationer: 150:-
Utland: Se www.vastsahara.net
Plusgiro: 20 40 03 - 8
Swish: 1235272000

Omslagsbilder:
Framsida: Salek Seghair,
Polisariorepresentant i Sverige
1978-1986. Lena Thunberg
Baksida: Pojke i skola i flykting-
lägren. Juan Pablo Obregon

Tryckeri: Danagård LITHO
Presslagd: Maj 2018.

Tidskriften Västsahara får
ekonomiskt bidrag av Freds-
miljonen.
Tidskriften ansvarar för
innehållet.

Vill du veta mer? Tidskriften Västsahara: www.vastsahara.net Western Sahara Resource Watch: Nyheter och information om
Västsaharas naturresurser www.wsrw.org Arso: Bakgrund och nyheter, www.arso.org Støttekomiteen for Vest-Sahara: www.vest-sahara.no
Sahara Press Service www.spsrasd.info Polisario Front: Telefon 0734-852865 Informationsfoldrar (enstaka gratis): Västsaharas stulna rå-
varor 2017, Västsahara finns inte på kartan 2014, Erkänn Västsahara! 2014, Västsahara väntar på frihet 2013, Unga i öknen 2012, Muren, minorna,
bombarna 2009, Ockuperat område 2008 och Västsahara 2006.

LÄSTIPS: Västsahara – Europas sista koloni i Afrika, L Thunberg, Föreningen Västsahara, 2013, 115:- inkl frakt. Beställ på www.vastsahara.net

"Sverige är inte bättre än Bangladesh" 7

Saharabulletinen, ungdomsbesök och gatuteater 12

"Det finns inga gränser för våra drömmar" 14

Maratonpengar till skola 17

Kortfilmen 3 Stolen Cameras visar övergreppen 18

Bodil Valero (MP): En annan politik för Västsahara 19

Svikna igen

Två domslut från EU-domstolen, december 2016 och februari 2018 att Västsahara inte tillhör Marocko, har inte hindrat EU-kommissionen från att omedelbart och på alla sätt försöka kringgå domarna och låta Marocko fortsätta sälja stulna västsahariska varor till EU.

Sverige, som alltid röstat nej till fiskeavtalet mellan EU och Marocko, eftersom de västsahariska vattnen inte är uteslutna, signalerade i februari att man skulle rösta nej igen. Men en månad senare, efter domen, hade man bytt fot och röstade inte längre nej till ett mandat för EU-kommissionen att förhandla fram ett nytt fiskeavtal med Marocko om västsaharisk fisk. Avtalet går ut i juli. Sverige la ned sin röst i stället för att rösta nej.

Men när FN:s säkerhetsråd skulle fatta beslut om förlängning av Minursos mandat i april la Sverige inte ens ned sin röst. Det gjorde däremot Ryssland, Kina och Etiopien på grund av partiskhet mot Marocko i resolutionstexten, som lades fram av Frankrike och USA.

Sverige har alltså inte använt sina kanaler inom EU och FN för att stå upp för folkrätten och Västsaharas rätt. Trots alla fagra löften om en nytändning.

Polisario-representanter med Sverigeanknytning, som jag mötte i flyktinglägren i februari i år, uttryckte stor besvikelse över omvärldens och Sveriges flathet.

Är det Marockos löften om att vara vakthund mot afrikanska migranter, cannabis och terrorister över Gibraltar sund mot Europa, som gör att man säljer sin själ och låter Marocko fortsätta ockupera och plundra Västsahara på dess råvaror?

Något MR-mandat fanns inte heller med i årets FN-resolution, trots årtal av vädjan om detta. Marockansk polis kan alltså fortsätta begå övergrepp mot västsaharier i ockuperat område – medan FN-styrkan blundar. Minurso är den enda fredsbevarande FN-styrka som saknar detta mandat.

I flyktinglägren fortsätter barnen sin skolgång och skriver önskedikter om en framtid i fred och frihet.

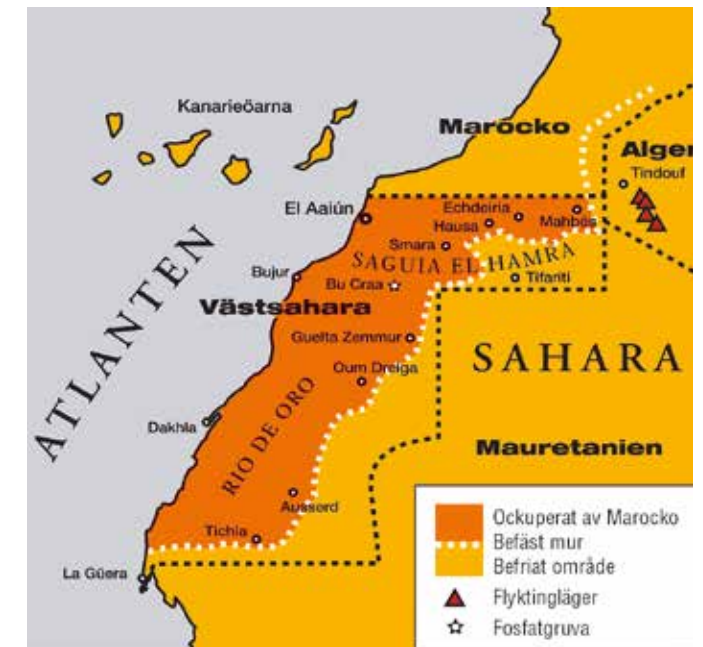
**LENA
THUNBERG**
redaktör för
tidskriften
Västsahara

EN HISTORIA AV VÅLD OCH SVEK

Västsahara är till två tredjedelar ockuperat av Marocko sedan 1975. De västsaharier som lyckades fly bor sedan dess i flyktingläger i Algeriet.

Västsahara, som var en spansk koloni, står på FN:s lista över områden som ska avkoloniseras. Sedan 1991 finns en FN-styrka på plats för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet. Eldupphör råder mellan Marocko och den västsahariska befrielserörelsen Polisario sedan dess. Någon folkomröstning har dock inte ägt rum på grund av Marockos vägran att acceptera ett självständigt Västsahara. Frankrike är Marockos främsta supporter. År 2011 undertecknade EU ännu ett fiskeavtal med Marocko, där de västsahariska vattnen är inkluderade, vilket strider mot internationell lag. Marocko är en av EU:s största mottagare av ekonomiskt stöd.

2012 gav den svenska riksdagen regeringen i uppdrag att erkänna Västsahara. Det har ännu inte skett. EU-domstolen fastställde 2016 och 2018 att Västsahara inte tillhör Marocko.

Inget MR-mandat från FN

MINURSO är den enda av FN:s fredsbevarande styrkor som saknar MR-mandat, det vill säga uppdrag att rapportera om och övervaka att inga brott mot de mänskliga rättigheterna begås. Inte heller i Säkerhetsrådets senaste Västsahara-resolution i april finns ett sådant mandat med. Det betyder att den västsahariska befolkningen i den Marocko-ockuperade delen av Västsahara fortfarande är helt skyddslös mot övergrepp, våld, fängslande och tortyr från den marockanska polisen och myndigheter.

Västsahariska fångar har flera gånger hungerstrejkat sig nästan till döds emot inhuman och brutal behandling i fängelserna. Nu hungerstrejkas sedan 18 april dessutom fransyskan och koordinatören i CEAS-Sahara Claude Mangin Asfari i Frankrike i protest mot att hon inte får träffa sin make Naama Asfari. Han är en av Gdeim Izik-fångarna som dömts till livstidsstraff i rättsvidriga rättsprocesser, som baserat sina domar på uttalanden under tortyr.

I Bir Lehlu i Polisarios befriade områden ligger ett av Minursos ”team sites”. FN-chefen Ban Ki-moon besökte platsen, innan han avgick 2016.

UN Photo/Evan Schneider

Kritik mot FN-resolution

FN:s säkerhetsråd antog 27/4 resolutionen 2414 om Västsahara, men Kina, Ryssland och Etiopien la ned sina röster, eftersom de anser resolutionen vara obalanserad åt ena parten.

Den fredsbevarande FN-styrkan Minursos mandat förlängs med sex månader i stället för som brukligt ett år.

Säkerhetsrådet uppmanar åter till förhandlingar mellan parterna. Man varnar samtidigt för byggnadsaktiviteter öster om muren. Polisario Front uppmanas dessutom att lämna området vid Guerguerat i södra Västsahara.

Något MR-mandat finns inte heller denna gång med i resolutionen. Minurso är den enda fredsbevarande FN-styrka som saknar mandat att övervaka och rapportera om brott mot de mänskliga rättigheterna.

Den slutliga resolutionen som lagts fram av USA och Frankrike fick dras tillbaka flera gånger innan resolutionen till slut antogs men med

tre nedlagda röster varav alltså två är permanenta medlemmar i säkerhetsrådet.

Sverige har på UD:s hemsida publicerat en lång förklaring till varför Sverige stöder resolutionen.

Polisario skriver i ett pressmeddelande att

Polisario beklagar att säkerhetsrådet tagit intryck av Marockos fabrikerade uppgifter.

man som tidigare ”är redo till direkta förhandlingar med Marocko för att till slut låta vårt folk utöva sin oavvisliga rätt till självbestämmande och självständighet enligt FN:s doktrin om avkolonisering.”

Polisario skriver också att Säkerhetsrådets insisterande på förhandlingar är en stark signal

till Marocko, som tidigare motsatt sig en politisk lösning som garanterar det västsahariska folket rätten till självbestämmande.

”Vi uppmanar Säkerhetsrådet och det internationella samfundet att tvinga Marocko att upphöra med kränkningarna av FN-resolutionerna och det avtal som vi båda undertecknat med FN”, skriver Mohamed Khaddad, Polisario Front samverkansperson med Minurso.

Men Polisario beklagar att säkerhetsrådet tagit intryck av Marockos fabrikerade uppgifter och försök att förvilla bort det geografiska läget för Bir Lehlu, som enligt militäravtal inte ligger i buffertzonen eller ”restricted area” och där för övrigt Minurso har en ”team site”.

”Det positiva resultatet av Säkerhetsrådets resolution om Marockanska Sahara är effekterna av Kung Mohammed VI:s fasta och målriktade agerande för att motverka alla angrepp mot kungadömetns högre intressen”, sa Marockos utrikesminister i Maghreb News.

ra överträdelser inom buffertzonen eller ”restricted area”.

Polisario skriver i ett uttalande 16 april att buffertzonen är 5 km och ”restricted area” 25 km och att truppförflyttning inte får ske där enligt militäravtal Nr 1.

Sverige och EU sviker Västsahara

I april la Sverige ned sin röst, i stället för att som tidigare rösta nej, till att ge EU-kommissionen mandat att förhandla fram ett nytt fiskeavtal med Marocko – som skulle innehålla västsahariska vatten.

– Jag anser det märkligt att Sverige lägger ned sin röst och inte utnyttjar tillfället att kraftfullt verka för den folkrättsliga uppfattning man har i frågan, kommenterar folkrättsprofessorn Ove Bring beslutet.

Även den tidigare jordbruksministern och nu vice ordförande i EU-nämnden Eskil Erlandsson (C), Jens Holm (V) och Liberalerna kritiserade beslutet.

EU:s fiskeavtal med Marocko från 2011 går ut i juli i år.

Sverige har sedan 2006 röstat nej till EU:s fiskeavtal med Marocko, eftersom de västsahariska vattnen inte var utslutna ur avtalet och att avtalet därför bröt mot folkrätten. 2006 var Sverige med sin socialdemokratiska regering det enda landet som röstade emot avtalet. 2011 hade Sverige en borgerlig regering men även den röstade nej till fiskeavtalet. Danmark och Nederländerna röstade också nej denna gång. Storbritannien, Österrike, Cypern och Finland la ned sina röster.

I februari 2018 meddelade den socialdemokratiska landsbygdsministern Sven-Erik Bucht att Sverige skulle rösta nej till att ge EU-kommissionen mandat att förhandla fram ett nytt fiskeavtal med Marocko som skulle kunna innehålla även västsahariska vatten. Sverige var ensamt om att rösta nej men flera andra länder la ned sina röster.

Den 27 februari kom EU-domstolens dom i fiskeprocessen, som väckts av Polisario. Domen var tydlig: Fiskeavtal mellan EU och Marocko kan inte innefatta västsahariska vatten, eftersom Västsahara inte tillhör Marocko.

Domen liknar i hög grad EU-domstolens dom från 21 december 2016. Då gällde det jordbruks- och handelsavtalet mellan EU och Marocko. Enligt domen gäller inte avtalet västsahariska varor, eftersom Västsahara inte tillhör Marocko. Enligt domen gäller detta också Associationsavtalet mellan EU och Marocko från 2000. Dessutom står i domen att Polisario Front är västsahariernas representant, i likhet med FN:s bedömning.

Trots dessa två domar från EU:s egen domstol, sökte EU-kommissionen genast mandat

från medlemsländerna att förhandla fram tilläggsmandat så att Marocko skulle kunna fortsätta exportera de västsahariska produkterna till EU.

När det gäller handelsavtalet röstade Sverige ja i maj 2017, men Vänsterpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna röstade dessförinnan nej i EU-nämnden.

Därför var det aviserade nej till fiskeavtalet en god nyhet för Polisario Front i februari i år. Desto mer förvånande var det att nej, några veckor senare, ändrades till en nedlagd röst. Då hade EU-domen kommit som åter

Trots EU-domstolens domar i december 2016 och februari 2018 har västsahariska varor, bland annat grönsaker och fisk, fortsatt att strömma in i EU – sålda av Marocko.

slog fast att Västsahara inte tillhör Marocko. EU-kommissionen bad om ett nytt mandat att förhandla fram ett fiskeavtal, där de västsahariska vattnen fortfarande ska ingå. Kommissionen fick mandatet men med en nedlagd röst från Sverige – inte ett nej.

Nu återstår för Ministerrådet, EU:s jordbruksminister, att ta ställning till det avtal som kommissionen tillsammans med Marocko kommer fram till.

Trots EU-domstolens domar i december 2016 och februari 2018 har västsahariska varor, bland annat grönsaker och fisk, fortsatt att strömma in i EU – sålda av Marocko.

Cirka 90 procent av den fisk som Marocko exporterar kommer från det ockuperade Västsahara, som har haft ett av världens rikaste fiskevatten.

Enligt domarna är det västsahariernas representant som ska tillfrågas om handel med deras varor. Någon kontakt med Polisario har inte tagits från EU-kommissionens sida. Däremot har kommissionen försökt att hitta andra representanter för västsaharierna. Det ledde till att 83 västsahariska icke-statliga organisationer skickade en skrivelse, där man undanbad sig inbjudningar och i stället hänvisade till Polisario Front, västsahariernas legitima representant.

En skam för världssamfundet

Vid den utrikespolitiska debatten om Mellanöstern och Nordafrika i riksdagen 26 april var Västsahara ett av ämnena.

– Efter 43 år av ockupation fortsätter Marockos ockupation i strid mot beslut i FN och Internationella Domstolen i Haag. En av grundorsakerna till Marockos ockupation är dess plundring av Västsaharas råvaror; främst fisk och fosfat, sa Lotta Johnsson Fornarve (V) i ett längre anförande.

2016 fastslog EU-domstolen att jordbruks- och handelsavtal mellan EU och Marocko inte kan gälla Västsahara, eftersom Västsahara inte tillhör Marocko.

2018 fastslog EU-domstolen samma sak om fiskeavtalet.

EU-kommissionen håller nu på att underminera sin egen domstol genom att förhandla fram nya rättsvidriga avtal mellan EU och Marocko där Västsahara ska ingå.

– Världen behöver inte ytterligare en väpnad konflikt. Frustrationen ökar i flyktinglägren och risken finns att vapenstilleståndet bryts.

Västsaharierna har rätten på sin sida, sa Lotta Johnsson Fornarve.

Det har gått 27 år sedan folkomröstningen om Västsaharas självständighet utlovades av FN, men Marocko har saboterat den. Om-

Lotta Johnsson Fornarve

världen har tillåtit detta att ske.

Lotta Johnsson Fornarve menade att Sverige måste utnyttja sin plats i FN:s säkerhetsråd genom att med kraft verka för att ett datum för folkomröstningen om Västsaharas självständighet fastställs.

Ett mandat för Minurso-styrkan att övervaka mänskliga rättigheter måste också till, menade hon och uttryckte besvikelse över att Sverige inte varit så aktivt som utlovats.

Marocko måste utsättas för en hårdare press från Säkerhetsrådet. Sanktioner mot Marocko kan vara ett sådant medel.

– Det svenska biståndet till flyktinglägren måste öka. Det var djupt olyckligt att makrillen, som var en oerhört viktig proteinkälla, drogs in. Kortväxthet och undernäring finns bland barnen, sa Lotta Jonsson Fornarve (V).

Hon förutsatte också att Sverige kommer att följa riksdagsbeslutet från 2012 att Sverige ska erkänna den västsahariska staten.

Även Kerstin Lundgren (C), Fredrik Malm (L) och Valter Mutt (MP) nämnde Västsaharas rättigheter i sina anföranden.

Mohamed Khaddad

här frågan själva. Även om de skulle vilja skriva avtal med Polisario så har den spanska regeringen ett finger med i spelet och Spanien går på Frankrikes linje menar Mohamed Khaddad.

LENATHUNBERG

”Sverige är inte bättre än Bangladesh”

Brahim Mokhtar, representant för Polisario i de nordiska länderna med placering i Stockholm 2007–2012, är numera minister för vatten och miljö i Västsaharas regering, som befinner sig i flyktinglägren i Algeriet, nära gränsen till Västsahara.

Men det är inte vatten och miljö han först vill prata om, när jag träffar Brahim Mokhtar en iskall februaridag i Rabouni, där ministerierna ligger. Han vill prata om Sveriges förändrade bistånd och politik när det gäller Västsahara. Hans dom är hård.

– De pengar som Sverige nu ger till UNHCR går in i dess årliga budget för Västsahara. Sverige har alltså valt att inte styra vart pengarna ska gå. Det är UNHCR som bestämmer detta.

– Att Sverige inte längre ger makrill och beagnade kläder betyder att vi inte längre har animaliskt protein i våra månatliga matransoner. Det påverkar min egen familj direkt.

– Vi har inte fått något diplomatiskt erkännande av Sverige, inget starkt politiskt stöd och dessutom mindre humanitärt bistånd. Sverige befinner sig därmed på samma låga politiska nivå som Bangladesh. Båda säger endast: ”Vi stöder rätten till självbestämmande”.

– Tyvärr hade vi för stora förhoppningar på Sverige. Nu är förhoppningarna nere på noll.

– Jämför med Tyskland! Där har regeringen uppmanat tyska Siemens att dra sig ur Västsahara, säger Brahim Mokhtar.

Det tyska storföretaget bygger på uppdrag av Marocko vindkraftsparker i ockuperade Västsahara. Elen från vindkraften understöder på olika sätt Marockos ockupation och utvinningen av till exempel fosfat. Pengarna därifrån hamnar i marockanska fickor.

– Horst Köhler, FN:s generalsekreterares nya sändebud för Västsahara är bra. Men Sverige har inte gjort någonting i FN. Man följer bara spelarna från stormakterna. Det har inte skett någon förbättring, snarare tvärtom.

– Att Sverige inte har erkänt Västsahara är en sak, men man kunde åtminstone ha givit Polisario officiell status i Sverige. Palestinska PLO:s officiella status var till exempel bättre. Vår representant i Sverige måste förnya sitt uppehållstillstånd varje år.

Brahim Mokhtar frågar sig om det är påtryckningar från Frankrike som gör att Sverige inte har erkänt Västsahara, inte givit Polisario officiell status, skurit ned det humanitära biståndet och över huvud taget inte förbättrat någonting.

Han jämför med Norge och menar att där finns ett bilateralt stöd som gäller fortlöpande studier av hälsoläget bland befolkningen.

– Men vi hoppas ändå att Sverige ska kom-

Brahim Mokhtar var Polisarios första representant i Norden med placering i Stockholm 1976-1978. Därefter har han representerat Polisario Front i många olika länder samt haft poster i Västsaharas regering.

ma tillbaka och att relationerna ska förbättras, säger Brahim Mokhtar.

Vatten och miljö är alltså Brahim Mokhtars ansvarsområden nu och där finns många problem.

I tre av de fem lägren är vattenledningarna inte tillräckligt utbyggda. De svenska Volvo-truckar som transporterar vatten är mycket gamla och det finns inte längre några reservdelar. Bilparken behöver både underhållas och utökas.

När det gäller miljön så menar ministern att avfall numera är ett stort problem.

– Vi måste göra befolkningen medveten om de problem som finns. Det betyder att vi mäs-

te få människor att ändra uppfattning om avfallet överallt; metall, plast, flaskor, batterier. Allt detta utgör faror för människor och miljö. Konsumtionen ökar och därmed livsstilen och därmed skräpet.

– Vi har kampanjer på skolor och i samtliga läger om miljöfarorna, men det återstår mycket att göra.

Det är sant att avfallet ökar. Överallt flyger plast och det är allmänt skräpigt på många ställen. Men samtidigt ser vi en sopbil som åker runt och samlar upp skräp. Människor kommer gående till bilen och slänger upp skräpet på flaket.

TEXT OCH FOTO: LENATHUNBERG

Varför prioriterar inte Sida Västsahara?

– Har du sett några långhåriga här? frågar Buhubeini Yahia, Västsahariska Röda Halvmånens ordförande, när jag besöker ett ovanligt råkallt västsahariskt flyktingläger i Algeriet i februari. Nej, jag har verkligen inte sett några långhåriga killar. Alla män är extremt kortklippta.

– Vi västsaharier har alltid klarat av hårklippning själva, men nu vill Sida att vi ska starta småskaliga självförsörjningsprojekt som frisersalong och kakbakning. Men vi har stora problem med diabetes, så kakor behöver vi inte heller.

Buhubeini Yahia är extremt frustrerad. Han besökte Sverige; Utrikesdepartementet och Sida, i höstas och han väntar fortfarande på ordentliga besked om det svenska biståndet.

Det bistånd som Sverige under många år skickat till flyktinglägren i Algeriet via organisationen Praktisk Solidaritet bestod av begagnade kläder men framför allt makrill på burk, en matvara som uppskattats mycket av flyktingarna och som varit ett nödvändigt proteintillskott till World Food Programmes (WFP) matbistånd; bönor, linser, mjöl, matolja och socker.

Men Sverige skänker inte längre något direktbistånd till de västsahariska flyktinglägren. Praktisk Solidaritet får inte längre leverera det svenska biståndet. I stället går större delen av biståndet via FN-organet UNHCR till västsaharierna. UNHCR ansvarar för bland annat vatten, skolbyggnader och hälsa i flyktinglägren.

– Ineffektivt och dyrt, säger västsaharier. Mycket försvinner i administrationskostnader, direktkontakten med Sverige är bruten och biståndspengarna är inte öronmärkta.

I december gav regeringen i ett regleringsbrev Sida i uppdrag att 2018 prioritera Västsahara: ”Inom ramen för strategin för hållbar fred, och i fokusområdet för nationellt och lokalt stöd i avgörande skeden, inklusive i bortglömda konflikter, ska Sida under 2018 prioritera följande lokala situationer: Västsahara.”

Men kommer det att ske och hur i så fall?

– Vi bor ju inte i en djungel. Vi kan inte plocka bananer från träden. Vi bor mitt ute i

en karg öken, säger uppgivna västsaharier som påpekar vikten av fortsatt matbistånd till flyktingarna, där undernäringen ökar bland de mest utsatta; barn, gravida och ammande kvinnor.

EU:s biståndsorgan ECHO gav tidigare 3 kg frukt och grönt per person och månad till flyktingarna. Det har nu upphört och i stället betalar Sida under sex månader i år för 1 kg per person och månad.

– Behoven är större och vi har inte fått besked. Det är extremt svårt att samarbeta med svenska Sida jämfört med andra biståndsgivare, säger källor inom belgiska Oxfam, som är den organisation på plats som nu finansieras av Sida för bistånd för ett antal månader.

– Naturligtvis kan vi skapa småskaliga självförsörjningsprojekt. Det är absolut inte fel.

”Är det för att vi inte är våldsamma som vi inte betraktas som viktiga och behövande?”

Men det får inte ske på bekostnad av det stora matbiståndet. Det är vi helt beroende av, säger Röda Halvmånens Buhubeini Yahia.

– Om man avslutar ett biståndsprojekt, som Sida har gjort med Praktisk Solidaritets fiskkonserver och begagnade kläder, så måste man ha en strategi för själva avslutningen. Det fanns ingen sådan strategi. Dessutom måste man ha en förklaring till varför man avslutar projektet. Någon sådan förklaring har vi inte fått. Vi kan alltså inte själva förklara för våra flyktingar varför Sverige inte längre skänker den mycket uppskattade makrillen. Vi vet ju inte själva! Både Sida och Praktisk Solidaritet har tidigare bekräftat att makrillen och de begagnade kläderna haft god kvalitet och varit ett bra bistånd. Lösningen för oss var inte att avsluta detta humanitära stöd utan i stället att öka det! Det finns alltså varken tekniska eller humanitära skäl till beslutet att det svenska direktbiståndet plötsligt skulle avslutas.

– Den svenska regeringen vill ge stöd. De svenska riksdagsledamöterna vill ge stöd. Men Sida sätter stopp.

– 2017 hade gravida kvinnor en nästan 50-procentig ökad brist på A-vitamin, järn och kalcium.

– När det gäller kalcium, som till stor del kom från fisken, behöver kvinnorna ett tal på 1071 men fick bara i genomsnitt 231. I juni 2017 gav vi dubbel ranson av den sista distributionen från Sverige. Då steg siffran till 448.

För att kunna ta upp järnet i blodet behövs vitamin C och det får man genom färska grönsaker och frukt. Den senaste tiden har Oxfam alltså kunnat ge 1 kg per person och månad i stället för 3 kg som tidigare via ECHO.

73 procent av de ammande kvinnorna hade anemi 2017.

World Food Programme är den organisation som bistår med de fem matvarorna linser, bönor, mjöl, matolja och socker. Men eftersom givarländernas generositet har minskat och flera av dessa länder inte lever upp till den summa de har lovat, har WFP tvingats köpa billigare mjöl än tidigare. Nu kommer mjölet från Algeriet, kortare transportväg, men det är inte berikat med vitaminer och mineraler och alltså sämre för flyktingarna. Dessutom utgör mjölet 50 procent av innehållet i den matkorg på 17 kg som varje flykting får varje månad.

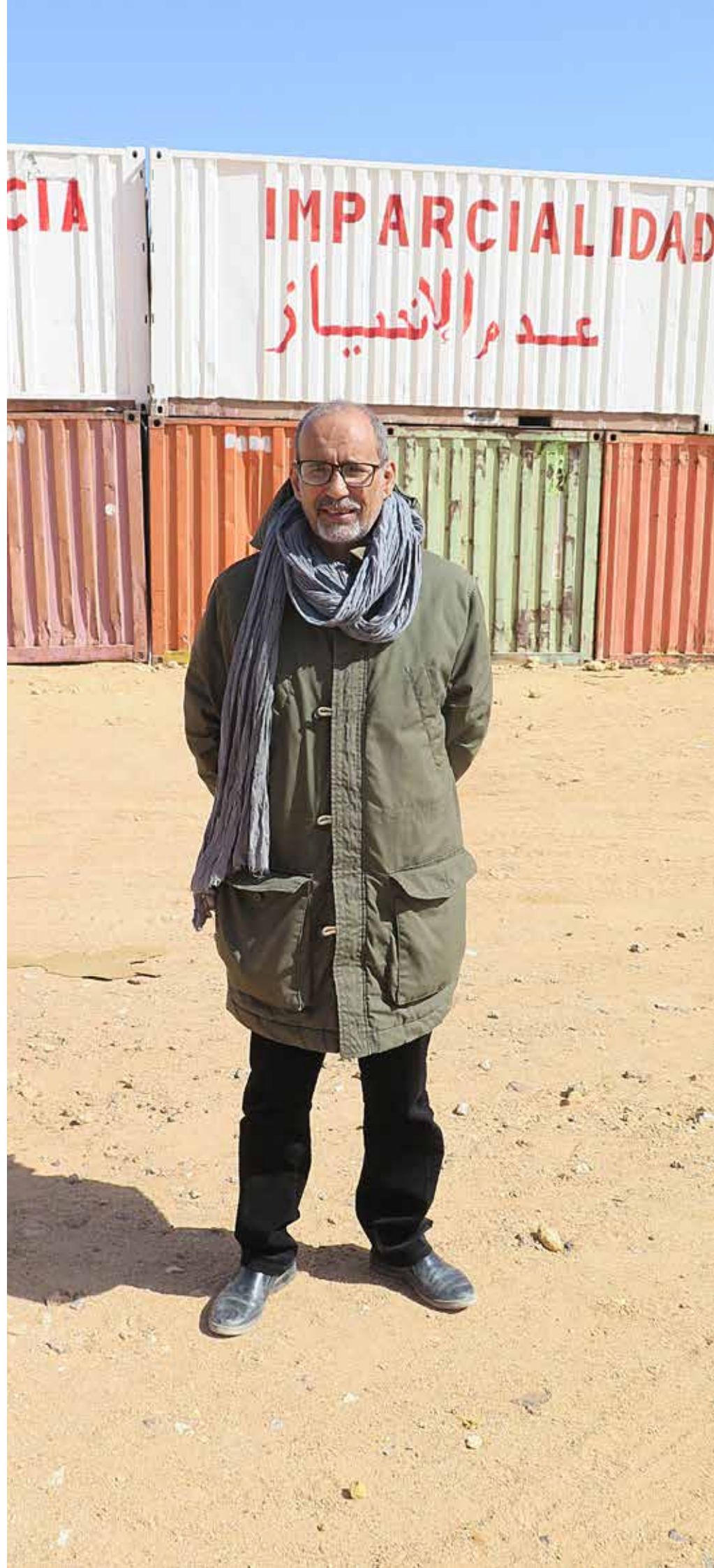
– FN:s generalsekreterare gick 2017 ut med en akut vädjan till FN:s medlemsländer att ge mer pengar till det humanitära stödet till de västsahariska flyktingarna. Även de icke-statliga internationella organisationer som arbetar i flyktinglägren vädjade om stöd för att avhjälpa det minskade biståndet från givarländerna.

– Vi har berättat för Sida att behovet av stöd är bekräftat från FN och från icke-statliga organisationer, men uppenbarligen är inte Västsahara en prioriterad fråga för Sida. Vi finns inte ens med på deras hemsida.

– Varför är vi inte prioriterade? Finns det inte längre något behov? Jo verkligen.

– Har det skett stora förbättringar när det gäller matvaror och kläder? Nej, inte alls, snarare tvärtom.

– På vad har Sida baserat sitt beslut att upp-

– Sida har inte förklarat för oss varför man slutar med makrill- och klädbistånd, säger Buhubeini Yahia, Västsahariska Röda Halvmånens.

höra med fisk- och klädstödet? Inga tekniska skäl, ingen konsultation med oss och ingen strategi för att avsluta.

– Praktisk Solidaritet fick ett meddelande av Sida att dessa ville samarbeta med en internationell organisation i stället. Om Sida väljer en annan organisation att samarbeta med, så är ju inte det något problem för oss. Men vi ser inga skäl till och har inte hört varför de skulle skära ned biståndet.

Buhubeini Yahia berättar att de nu väntar på svar från Sida om ett besök i lägren och direkta konsultationer. Det är ju trots allt västsaharierna själva som vet vad de behöver.

– Sverige har en historisk tradition att ge humanitärt bistånd, men nu är matsituationen svår i lägren för de mest utsatta. WFP:s biståndspengar har reducerats med 20 procent och undernäring har ökat. 2100 kcal per person kan inte garanteras och det reservlager för tre månader, som vi alltid ska hålla, används nu. Den röda linjen har redan passerats.

Buhubeini Yahia undrar också varför Sverige ger stöd till UNHCR i stället för till matbiståndet. Det är basbehoven som behöver fyllas i första hand, WFP:s matkorgar. Dessutom behövs kompletterande matvaror som kött, mjölk, fisk, ägg och grönsaker.

– Är det för att vi inte är våldsamma som vi inte betraktas som viktiga och behövande?

– FN-styrkan MINURSO:s budget för sina cirka 300 FN-anställda ligger på 60 miljoner dollar för ett år. Stödet till de mest sårbara flyktingarna (cirka 125 000) ligger på cirka 30 miljoner dollar; 20 miljoner till WFP och 8 miljoner till UNHCR. Samtidigt har stödet från EU:s biståndsorgan ECHO minskat från tidigare 17 miljoner euro till 9 miljoner. Och stödet från Spanien har minskat från 10 miljoner euro till 5 miljoner.

Det svenska stödet till de västsahariska flyktingarna ligger på cirka 11 miljoner kronor men låg 1986 på 26 miljoner kronor.

– Sidas högsta chef borde komma hit och se situationen med sina egna ögon, säger Västsahariska Röda Halvmånens ordförande avslutningsvis.

TEXT OCH FOTO: LENATHUNBERG

Salek Seghair kom, 22 år gammal, som representant för Polisario till Sverige 1978. Han stannade i åtta år till 1986 för att sedan fortsätta som Polisario-representant i en rad olika länder. Nu arbetar han på utrikesministeriet i flyktinglägren. Foto: Lena Thunberg

”VI VAR NAIVA”

”Vi skulle aldrig ha gått med på eldupphör utan att ha fått garantier för folkomröstningen.”

Salek Seghair, en av Polisarios första representanter i Sverige, är självkritisk.

– Vi var naiva. Vi skulle också ha utnyttjat tiden bättre. Vi borde ha gjort mer inom alla områden. Så lång tid har gått. Vi har inte varit tillräckligt effektiva. Men FN:s fredsplan var från första början planerad att misslyckas.

Det är iskallt denna februarimorgon trots att solen skiner. Vi står utanför SADR:s utrikesdepartement i Rabouni i Polisarios flyktingläger i sydvästra Algeriet. Salek Seghair, som fortfarande efter alla dessa år talar fantastiskt bra svenska, pekar stolt på en plantering med rotfrukter. Kan det vara en släkting till palsternackor? Salek arbetar numera i flyktinglägren, men under många och långa år var han representant för Polisario i FN i New York, Österrike, Frankrike, Spanien, Schweiz, Irland, Danmark, men det första landet han kom till var – Sverige.

Året var 1978, tre år efter Marockos ockupation. Salek var 22 år när han kom som Polisario-representant till Sverige.

Det fanns då en grupp svenska ungdomar som hade fått kontakt med flyktinglägren genom den resande folkhögskolan i Vilhelmina

och de hade bildat en liten solidaritetsgrupp. Salek blev inbjuden att träffa dem.

– Jag tog tåget från Stockholm och klev av i en liten ort med bara en perrong. Ingen kom fram till mig. Till slut fanns bara en ung tjej kvar. Vi tittade på varandra och Rut sa till slut: ”Är det du som är Polisario-representanten? Jag trodde att det skulle vara en gammal gubbe!”

Salek berättar entusiastiskt om samarbetet med den lilla svenska gruppen.

Ett år senare 1979 bildades Föreningen Västsahara och 1982 startade månadslånga ungdomsbesök på sommaren från de västsahariska lägren till Sverige.

– Vi hade två grupper om 12 ungdomar som reste runt till olika städer i Sverige men även till Danmark, men huvudorten för besöken var i Södertälje. Där fanns det små butiker som skänkte mat, berättar Salek.

– Av de ungdomar som besökte Sverige är nu några utbildade läkare och en är representant för Polisario i Danmark!

– I december varje år träffades vi några dagar i Peter Spaaks stuga i Hälsingland. Där åkte vi

skidor på dagarna och på kvällarna planerade vi vårens arbete. Varje sommar i maj eller juni paddlade vi kanot och tältade några dagar och la upp höstens arbete. Det var ett fantastiskt sätt att arbeta på.

Salek har många minnen därifrån. Han lärde sig någotsånär att åka skidor...

Alla skulle ta med sig egen mat till paddelturen. Salek tog med ett kilo socker till sitt västsahariska te, men det tog slut efter en dag när han hade bjudit alla på te – en mindre katastrof för en västsaharier.

– När jag senare skulle åka tillbaka till lägren, fick jag ett paket av Peter Kinlund. ”Det här får du inte öppna förrän du är uppe i luften.” Jag höll löftet: Det var ett kilo socker! Jag fick mig ett gott skratt.

Salek berättar om den entusiasm och solidaritet med befrielseörelsen som fanns under den här tiden i Sverige.

– Vi representanter från ANC i Sydafrika, SWAPO i Namibia och Polisario i Västsahara gjorde en överenskommelse att vi alltid skulle prata om varandras befrielseörelsen, om vi var på möten där inte alla var representerade.

Salek nämner också Pierre Schori, som då var Socialdemokraternas internationelle sekreterare. Salek skrev en bulletin på engelska. Den kopierades upp och skickades ut med stöd av Socialdemokraterna.

Men Salek nämner också dåvarande VPK och Centerpartiets Karin Söder och dåvarande Folkpartiets Ola Ullsten.

– Mitt mål var att få en resolution antagen i riksdagen. 1979 kom en delegation västsaharier till Sverige och mötte många riksdagsledamöter. Vi ville ha stöd inom FN för rätten till självbestämmande och självständighet. Vi ville också ha humanitär stöd. Alla partier, även Moderata samlingspartiet ställde sig bakom. Senare i FN:s generalförsamling stödde alla de nordiska länderna kravet på direkta förhandlingar mellan Polisario och Marocko och uttalandet att Polisario är det västsahariska folkets representant.

– På den tiden fanns det många människor i Sverige med höga ideal. De trodde på oss och de kommer alltid att bli ihågkomna. Tyvärr finns inte samma idealism idag, säger en starkt berörd Salek med en tår i ögat.

I åtta år blev Salek Seghair kvar som representant för Polisario i Stockholm. Han pratade svenska.

– Jag kommer ihåg ”köttkvarn”! Peter Kinlund sa alltid att tunnelbanan i Stockholm är som en köttkvarn, berättar Salek och skrattar.

Han berättar också om de tre gånger han mötte statsminister Olof Palme på gatan.

– Vi hade tydligen samma väg till jobben på morgonen. Han promenerade som en helt vanlig människa till jobbet. ”How are the freedom fighters?” frågade han varje gång.

– På sitt rum hade Olof Palme ett västsahariskt konsthantverk. Vet du vad det här är? frågade han en uruguayare. Nej, svarade denne uppriktigt. Då höll Olof Palme en liten föreläsning om oss.

– Det var en stor förlust för alla befrielseörelser i världen, när Olof Palme dog.

Vad säger Salek om Sveriges ställning i Västsaharafrågan i dag?

– Jag är inte så insatt som då, men stödet borde ha ökat. Jag är lite besviken på Sverige.

När Salek kom till Sverige 1978 var det svenska biståndet genom Rädda Barnen en miljon kronor. När han lämnade 1986 var det 26 miljoner kronor och bestod av vattentankbilar, tält och vällingpulver. Rädda Barnen frågade vad de behövde, gjorde en ordentlig studie och tillverkade ett vällingpulver berikat med de vitaminer och mineraler som behövdes. Instruktionerna var på arabiska och med bilder och vällingpulvret var mycket uppskattat.

Men varför slutade Rädda Barnen? Ingen vet. Biståndet togs senare över av Caritas.

Salek berättar också om kontakterna med Internationella Rödakorskommittén. Både Polisario och Marocko hade tagit krigsfångar under kriget.

– Röda Korset försökte pressa oss och ville träffa våra marockanska krigsfångar utan vittnen. Javisst, sa vi, men gör då samma sak med Marockos västsahariska krigsfångar. Fråga om de västsahariska krigsfångarna. Det ville de inte. Salek berättar att ICRC, Internationella Röda

Korset i Génève, skrev brev till Röda Korset i Sverige med uppmaning att inte ge något bistånd till Polisario. Sverige ville vid det laget att Röda Korset skulle ta hand om det svenska biståndet men fick nej.

Salek är mycket kritisk till Internationella Röda Korset och berättar att dessa har ett litet projekt i flyktinglägren idag.

– Personalen har lyxbilar och höga löner och projektet kostar mer än vad det ger.

Många västsaharier är numera så frustrerade att de bara ser ett återupptaget krig som enda möjlighet till en förändring. De känner sig lurade av världssamfundet, av FN. Polisario gick

”Ingen kommer att ge oss självständighet. Friheten har ett högt pris.”

med på FN:s och OAU:s fredsplan efter 16 års krig mot ockupationsmakten Marocko: Eldupphör 1991 och sex månader senare en folkomröstning, där västsaharierna skulle välja självständighet eller integration med Marocko.

Med facit i hand kan man konstatera att Marocko förhalade och obstruerade folkomröstningen. 2006 förklarade Marocko att man aldrig kommer att acceptera ett självständigt Västsahara.

Blev Polisario lurade? Ja, antagligen. Stormaktsintressen från Frankrike med sina nära band till Marocko och västvärldens intresse av att ha en bundsförvant i arabvärlden spelade säkert in.

Vad säger Salek då om framtiden nu?

– FN kommer att förklara att man har misslyckats med fredsprocessen. Idag kämpar vi mer mot Frankrike än mot Marocko.

– Vi kommer att bli självständiga förr eller senare. Det finns inget annat alternativ.

– Marocko vet att tiden håller på att rinna ut. Därför försöker de roffa åt sig så mycket västsahariska naturresurser som möjligt.

Numera bor många västsaharier i Spanien men det ser inte Salek som något problem.

– 1974-1975 när Marocko ockuperade Västsahara, så ställde alla västsaharier upp när vi förklarade krig. De kom från alla håll. Rika människor skänkte sina pengar till Polisario. Det kommer att bli likadant igen.

– Ingen kommer att ge oss självständighet. Friheten har ett högt pris. Många dog under kriget och generationer har nu levt under svåra förhållanden och lidit och lider. Alla kan lämna flyktinglägren men det gör de inte. De tror på något och de vill ha självständighet.

– Folket säger: ”Vi vill starta kriget igen” men ledarskapet säger: ”Vänta!”, men ledarna kommer att övertygas.

– Vi lurades av FN och vi skulle inte ha gått med på eldupphör. Det var fel av oss. Vi skulle inte ha lagt ned vapnen förrän vi hade fått ett verkligt resultat.

Salek menar att FN är något som enbart är till för stormakterna.

– Det räcker inte med att ha rätt. Det behövs styrka och ibland våld för att försvara sig. Om våld är världens språk idag, så får vi följa efter. Hela systemet är fel. De afrikanska staterna är självständiga idag och Europa kan inte fortsätta exploatera Afrika.

– Om kriget startar igen, kommer det snart att vara över, tror Salek.

Och vad säger Salek om EU:s försök att runda EU-domstolens dom och därigenom låta Marockos ockupation och stöld av Västsaharas naturresurser fortgå?

– EU underminerar sig självt. De kämpar nu mot sin egen juridiska myndighet. Mänskliga rättigheter betyder uppenbarligen ingenting för EU. Det finns ingen rättvisa och det kommer folk att förstå.

Polisarios ledarskikt består av många nu äldre veteraner. Vad kommer att hända när de går bort?

– Det kommer nya generationer och de har sina prioriteringar. Det kommer inte att bli samma, men ungdomarna idag är utbildade och de har mer på fötterna än vad vi hade, säger Salek Seghair.

LENATHUNBERG

En Polisario-delegation med Salek Seghair i mitten med Mohamed Khaddad till vänster tas emot av statsminister Olof Palme.

Maria Lindman och Peter Kinlund gick med i Föreningen Västsahara i början av 80-talet, då de bland annat lärde Polisario-representanten Salek Seghair att åka skidor (överst på nästa sida). Foto: Lena Thunberg, Peter Spaak och Lindegaard Vilhelmsen.

Saharabulletinen, ungdomsbesök och gatuteater

PÅ
80
TALET

– Gatuteater var väl egentligen inte min grej. Att göra Saharabulletinen passade mig mycket bättre, berättar Peter Kinlund och skrattar.

1981 skapade han tidskriften tillsammans med några andra Västsaharaaktivister. I cirka 10 års tid producerade han, skrev eller översatte de flesta artiklarna. Den första Saharabulletinen bestod av några A4-sidor som kopierades och häftades ihop men sedan utvecklades den. – Vi satt i början och klippte och klistrade på golvet på Sidas tryckeri, där Peter jobbade

ibland, berättar Maria Lindman.

1978 reste ett gäng ungdomar, Agneta, Ingrid, Marianne, Rut och Kennet från Vilhelminas resande folkhögskola till Nigeria. På hemvägen i Alger träffade de representanter för Polisario och blev mer gripna av denna historia än av Nigeria.

Ett år senare 1979 åkte Rut och Kennet till de västsahariska flyktinglägren i en lastbil fulllastad med insamlad skol- och sjukvårdsmaterial. Då hade de lärt känna Polisarios unge representant i Stockholm, Salek Seghair.

Efter hemkomsten bildade ungdomarna Föreningen Västsahara.

Nästan 40 år senare träffar jag Peter Kinlund och Maria Lindman på Kulturhuset i Stockholm en lördag i april 2018.

– Jag träffade Ingrid när jag läste till fritidspedagog i Uppsala 1981, berättar Maria. Hon föreslog ett besök till Skurups resande folkhögskola i Skåne för att träffa en grupp ungdomar som nyss besökt flyktinglägren i Algeriet.

I Skurup träffade de Peter Kinlund. Han gick en ett-årig kurs på folkhögskolan och hade just varit i Nigeria. På hemvägen fick de elva kursdeltagarna möjlighet att besöka de västsahariska flyktinglägren.

De två folkhögskolorna i Vilhelmina och Skurup var utlöpare av Tvind-rörelsen i Danmark, vars ledare många år senare fälldes för bedrägeri och oegentligheter.

– Jag var besviken och upprörd över kursen. Kvalitet och kunskap var inget värt. En del liknade mest en sekt, berättar Peter.

Men det fyra dagar långa besöket i de västsahariska flyktinglägren och befriat område,

Ungdomar från flyktinglägren kom på besök i en månad. Här badar de på en strand i Skåne med Ystads Fredsgrupp som värd 1988.

utanför kursen, var något helt annat.

– Lägren var välorganiserade, där fanns skolor och sjukhus. Jag fick ett väldigt gott intryck. Här fanns något man kunde ställa upp på och hjälpa till med.

Sommaren 1981 gick både Maria och Peter aktivt med i Föreningen Västsahara. Den lilla gruppen på cirka tio personer bedrev informationsverksamhet med utställningar och information om Västsahara tillsammans med Polisarios representant den då 25-åriga Salek Seghair.

– Vi var alla i samma ålder, vi var unga och entusiastiska, men det var den jämnåriga och trevliga Salek som gjorde att det blev så bra. Vi blev en slags familj. Salek blev vår vän och vi ville ju hjälpa hans folk! Han lärde sig av oss hur Sverige fungerar och vi lärde oss massor av honom, säger Maria.

Föreningen gjorde också arbetsutflykter tillsammans; paddling på sommaren och skidåkning på vintern.

Två månader tidigare hade jag träffat Salek och han berättade då lyriskt om tiden för länge sedan i Sverige och det fantastiska samarbetet med de unga svenskarna.

– Vi hade informationshelger med gatuteater

och möten i en rad städer som Falun, Örebro, Eskilstuna och Mariehamn på Åland. Vi valde städer som vi hade anknytning till, ringde lokaltidningarna och bad dem intervjua oss och skriva om våra arrangemang. Och det gjorde de, säger Maria.

– På gatuteatern var Peter Västsahara och hoppade runt i en ljusblå lång västsaharisk draa, jag var Marocko och några andra var Mauretanien och FN, berättar Maria entusiastiskt.

– På mötena visade vi diabilder från lägren och berättade. Ofta ställde kommunerna upp med möteslokaler gratis. Vi övernattade hos släkt, vänner och bekanta.

1982 startade Föreningen Västsahara ungdomsbesök till Sverige, inspirerade av att en dansk grupp genomfört liknande besök. Varje sommar kom en grupp på cirka 12 västsahariska barn från flyktinglägren i öknen för att besöka Sverige under en månad. De bodde på en fritidsgård i Södertälje, som lånats ut av kommunen. Många ställde upp. Mat, kläder och annan utrustning ”tiggade” Fören-

ingen Västsahara ihop i butiker.

– Vi gick helt enkelt till olika affärer och frågade om de ville skänka något och det ville nästan alla! Vi kände oss också så stolta över det vi gjorde och överallt träffade vi på intresserade, positiva och uppmuntrande personer.

Pengar fick man bland annat in genom att baka och sälja på torget i Södertälje under höst och vår. Den stora kostnaden var flygbiljetterna. Här sökte man bidrag från olika håll.

Barnen/ungdomarna gjorde succé på många sätt. De uppträdde med sång och dans och blev inbjudna till bland annat till Kungsträdgården, Scouterna, SMU, Unga Örnar, SSU, Gotland, Emmaus Björkä i Småland och Åland. Det blev många möten med en lång rad politiker från olika partier. Men det blev också tid till lek och spel blandat med studiebesök på både dagis och ålderdomshem och Skansen förstås. Efter några år kom också Ystads Fredsgrupp och Föreningen Västsaharas lokalgrupp i Göteborg med och tog hand om ungdomarna en vecka var.

– Det här var en särskild period i våra liv. Vi förstod vikten av vårt gemensamma arbete och att vi faktiskt kunde påverka. Vi var så uppfyllda av att vi kunde vara med tills Västsahara befriades. Nu i efterhand kan man ju säga att det inte ledde till mycket mer än fina minnen för oss. Men för mig har den ändå präglat hela livet, menar Maria.

– Men det var en helt annan tid då. Sverige stod för solidaritet.

– Vi var ju unga och sökande och ganska naiva men vi ville uträtta något. Vår verksamhet var inte toppstyrd utan man kände en stor glädje i det gemensamma arbetet för en viktig sak, säger Peter.

Med tiden splittrades dock de unga entusiasterna i Föreningen Västsahara för att de bildade familj och fick jobb.

Men Maria Lindman fortsatte i Föreningen Västsahara genom att bli den som skickade ut Saharabulletinen och höll koll på prenumerantregistret. Fyra gånger om året träffas Marianne Carlsson och Maria fortfarande för att klistra etiketter, lägga tidskriften Västsahara (som den numera heter) i kuvert och skicka i väg den.

Peter Kinlund är numera universitetslektor i kulturgeografi vid Stockholms universitet.

– Intresset finns kvar men andra frågor har tagit över, säger han, som fortsätter att prenumerera på tidskriften Västsahara.

Varför är det så få forskare som intresserar sig för Västsahara-frågan?

– Frågan är nog inte tillräckligt komplex! Den är svartvit, för enkel, och därmed inte spännande, tror Peter.

– Dessutom är det få forskare i Sverige som kan spanska och franska.

Eftersom landet formellt är i krig är det naturligtvis också svårt att bedriva forskning.

Och vad hände med Saharabulletinen? Jo, den flyttade till Göteborg i början av 90-talet och bytte senare namn till Västsahara. Men det är en annan historia...

LENATHUNBERG

Flygkrasch i Algeriet

Ett algeriskt militärplan störtade strax efter start från en flygplats direkt söder om Alger den 11 april. Samtliga 257 passagerare och besättning omkom vid kraschen. Planet var på väg till Tindouf i sydvästra Algeriet. Staden ligger nära gränserna till Marocko, Västsahara och Mauretanien. Tindouf ligger också nära de västsahariska flyktinglägren. 30 av passagerarna var västsaharier. De flesta av dem var patienter eller anhöriga till patienter på väg hem från behandling på sjukhus i Alger.

Ahmed Boukhari har avlidit

Polisarios Fronts FN-representant i New York sedan 1992, Ahmed Boukhari, avled, 65 år gammal, i april efter en längre tids sjukdom.

Han gick med i Polisario Front vid dess bildande 1973, då han själv studerade juridik vid universitetet på Teneriffa. Han ingick tidigt i Polisarios ledarskap och har varit dess representant i Latinamerika och Europa samt ambassadör i Venezuela och Panama.

Han var en känd analytiker, talare och skribent och mycket språkkunnig.

173 600 västsahariska flyktingar

Enligt FN-organet UNHCR:s beräkningar i december 2017 är den västsahariska befolkningen i de fem flyktinglägren 173 600 personer. Då är inte ungdomar som studerar på andra platser inräknade. 75 procent av befolkningen i lägren definieras som sårbara.

UNHCR skriver i sin rapport att varje hushåll består av 6,4 individer, en siffra som är högre än tidigare beräkningar. FN:s matleveranser går sedan länge enbart till de mest sårbara västsahariska flyktingarna, 125 000 personer.

Fel karta och info i FN-rapport

I en skrift från FN-organet UNESCWA (UN Economic and Social Commission for Western Asia) rapporteras om Marockos gröna energiplaner, både planerade och färdigställda.

I skrift och med kartor framställs Marocko och Västsahara som ett enda land. Västsahara nämns inte. Det framgår inte att 30 procent av den gröna solenergin och 40 procent av vindenergin ska komma från ockuperade Västsahara 2020.

Energin i Västsahara går främst till Marockos illegala fosfatbrytning.

wsrw.org har kontaktat FN-organet.

”DET FINNS INGA GRÄNSER FÖR VÅRA DRÖMMAR”

Kristna Fredsrörelsen i Sverige stödjer den västsahariska organisationen Nova sedan flera år. I mars besökte tre av Novas representanter Stockholm för att delta i en fyra dagar lång icke-våldskurs.

– 2012 bildade en grupp unga västsaharier Nova, berättar Mahmouda Lahsen Hosein. Det fanns mycket oro både hos oss och i hela regionen. Ungdomar ville ta upp den väpnade kampen igen.

Nova, som förespråkar en icke-våldsfilosofi, vill ge västsaharierna ett alternativ till den väpnade kampen. Man vänder sig till unga och gamla, skolor och myndigheter.

Nova har för närvarande 236 västsahariska medlemmar. De bor främst i flyktinglägren i Algeriet, men även i den ockuperade delen av Västsahara eller utomlands och då främst i Spanien.

En gång om året bjuder Nova i flyktinglägren in till ett dialogmöte. Under en hel dag samlas ett hundratal västsaharier, unga och gamla, för att i smågrupper diskutera ett specifikt ämne. Gruppdeltagarna byter grupp flera gånger och tvärredovisar diskussionerna för varandra.

Maglaha Hama Ayna, den enda anställda i Nova, berättar:

– Vi fann att det var stora skillnader mellan gamla och unga, man hade mycket olika åsikter. Varför tänkte vi så olika?

– Man kan säga att det finns tre grupper av

västsaharier i lägren; de gamla som har upplevt den spanska kolonialtiden före 1975, de som engagerade sig mot den marockanska ockupationen 1975 och så de som är födda i flyktinglägren. Alla har olika upplevelser och erfarenheter. De gamla från den spanska tiden är generellt mer traditionella och de som kämpade mot den marockanska ockupationen generellt mer vänster, säger Ahmed-Salem Ali Mohamed.

I fyra år har man haft dessa årliga dialogmöten. Temana har varit; 40 år av kamp, Olika generationer, Mänskliga rättigheter samt Vad betyder det att vara en medborgare?

Inför mötena har Nova-gruppen noga utarbetat frågor som hör samman med temat.

– De flesta deltagare är mycket intresserade och vill ha mer. Det är djupa ämnen och djupa frågor som diskuteras, berättar Maghala.

– Det är så många saker som kommer upp och så många olika synpunkter. Det är bra att dessa åsikter får brytas mot varandra.

– Vi unga har sett hur FN och FN-styrkan Minurso och hela det internationella samfundet faktiskt inte gör något alls. De unga är helt chockade över detta status quo. De flesta vill gå tillbaka till väpnad kamp, säger hon.

– Man har rätt att göra motstånd men det gäller att övertyga folk att göra fredligt motstånd. Det skulle kunna ske genom ekonomiska bojkotter och mänskliga rättighetsfrågan, menar Ahmed.

Maghala, Ahmed och Mahmouda arbetar inom Nova i flyktinglägren för icke-våld. Här är de på besök hos Kristna Fredsrörelsen i Stockholm i april.

men på grund av vår situation valde jag statsvetenskap och politiska ämnen i stället. Jag är väldigt tacksam för studietiden i Algeriet. Jag lärde mig så mycket och blev medveten på ett nytt sätt.

Mahmoudas föräldrar flydde som så många andra undan den marockanska invasionen 1975 till flyktinglägren. 14 år senare föddes Mahmouda.

– Har dina föräldrar berättat mycket för dig om flykten? Eller du kanske blev trött på att höra dem berätta? frågar jag.

Då rinner en tår nerför Mahmoudas kind.

– Nej, jag tröttnade aldrig, min pappa berättade många gånger om flykten, säger hon medan tårarna fortsätter att rinna.

Många av hennes släktingar bor i ockuperat område. Det besöksprogram som FN-styrkan Minurso startade, där släktingar flögs för en 5-dagars vistelse för att besöka varandra i

ockuperat område eller i flyktinglägren, fungerar inte sedan länge. Mahmouda har inte ens tecknat sig på väntelistan.

Mahmouda har jobbat på Hälsoministeriet i flyktinglägren men just nu har hon inget arbete – förutom att vara volontär för Nova. Men hon har en dröm; att skapa en egen mediafirma för att få ut information, lära sig engelska ordentligt och att få ett jobb någonstans som passar hennes utbildning.

Maghala, också 31 år, är född i det flyktingläger som ligger mest avlägset, Dakhla men familjen flyttade till flyktinglägret Smara 2006, när pappan dog.

Hon fick också komma till Spanien, 10 år gammal, på sommarbesök. Även hon åkte till Algeriet, studerade där och tog en högskoleexamen i engelsk litteratur. Tillbaka i lägren ar-

betade hon på Landmine Action, som letar efter och röjer minor på den befriade delen av Västsahara nära den Marockobyggda muren. Maghala skrev rapporter och arbetade med kontorsuppgifter. 2016 började hon arbeta på Nova. Hon har två bröder som studerar juridik och journalistik i Spanien och som bara kunnat åka tillbaka till lägren två gånger på tio år. Maghala har inga släktingar i ockuperat område. Alla bor i flyktinglägren.

Ahmed-Salem Ali Mohamed är född och uppvuxen i den ockuperade delen av Västsahara. Han flydde därifrån via Mauretanien och kom till flyktinglägren 2010 som 28-åring.

– Jag var socialt hängd, säger Ahmed som beskriver till varför han flydde.

Eftersom det inte finns något universitet i Västsahara måste både marockanska och västsahariska studenter resa till Marocko för vidare studier. Ahmed studerade historia och juridik och utbildade sig till lärare.

– De västsaharier som lyckas ta sig så långt har stora svårigheter. De är diskriminerade, segregerade, förföljda och orättvist behandlade på många sätt. Att överhuvudtaget säga ordet ”Västsahara” eller att läsa upp det högt ur en FN-resolution är förbjudet, berättar Ahmed.

Han engagerade sig i studentfrågor och kämpade för de västsahariska studenternas rättigheter. Vid ett tillfälle blev en västsaharisk student utslängd från fjärde våningen av marockansk polis. Ahmed och andra studenter spred informationen. Han besökte den svårt skadade studenten på sjukhuset men även västsahariska politiska fångar som var fängslade. Dessutom deltog han i en kampanj 2003 ”Frihet och hopp för de försvunna och fängslade”.

Tillbaka i ockuperat område var det nästan omöjligt för honom att få ett arbete. Ett tag jobbade han som vakt. Han fick aldrig någon anställning i den marockanska statliga skolan i Västsahara, men till slut fick han arbete i en privat skola – till halva lönen jämfört med de andra lärarna.

2008 greps Ahmed och 2010 flydde han till flyktinglägren i Algeriet. Där arbetar han nu som lärare och som volontär i Nova.

– Jag vill fortsätta med icke-våldarbete inte bara i lägren utan i hela Nordafrika. Det finns inga gränser för mina drömmar.

TEXT OCH FOTO: LENATHUNBERG

Alla barn går i skola i flyktinglägren i minst sex år. Därefter kan de fortsätta på internatskolor i Algeriet.

SSU på besök i flyktinglägren

Allt var annorlunda jämfört med hemma. Vi, fyra svenskar, bodde i flyktinglägren i närheten av algeriska Tindouf, Auserd för att vara mer exakt. Våra sängar bestod av filter på golvet och duschen av våtservetter. Vattenransonen bestod av 18 liter per person och dag, och att vi skulle få duscha var inte högsta prioritet. Det var tufft men också ögonöppnande att möta den levnadsstandarden människor i flyktinglägret lever under. Om dagarna var det kallt och vi var tvungna att värma oss med stora filter.

Alla våra dagar var redan planerade i förväg och de bestod av två till tre aktiviteter varje dag med ungdomsförbundet UJSARIO:s medlemmar. Mellan aktiviteterna var vi hos värdfamiljen och drack mängder med te samtidigt som vi diskuterade kulturen och hur kampen

för ett fritt Västsahara genomsyrar hela byn. Det var inspirerande att se hur deras kamp för frihet och rättvisa, än idag efter alla dessa år, glöder. När vi nu kommit hem känner vi ännu tydligare att deras kamp är vår kamp.

Vi fick under vårt besök träffa miljö- och vattenministern. Han hade tidigare varit POLISARIO:s representant i Sverige. Han berättade om hur han lärt sig engelska på ABF i Stockholm och om sina relationer med den svenska socialdemokratin. Det var smått komiskt att i mitten av den algeriska öknen sitta och diskutera vinterklimatet i Umeå och svensk välfärdsstat. Han berättade om sitt arbete med vattenförsörjning och miljötänk och att de fått ett bidrag för att starta ett projekt med återvinning. Han förklarade att problemet för dem är att de inte har någonstans att göra av det de återvinner och att de skulle be-

höva sälja det till någon som kan återanvända det. Det är fascinerande att se att även den västsahariska befolkningen och samhället, sina kolossala problem till trots, arbetar hårt med miljö- och klimatfrågor.

Vi hade turen att få delta på UJSARIO:s kongress. Det var dags att diskutera politik och välja en ny styrelse. De beräknade att vi skulle vara hundratals personer som skulle delta på kongressen under helgen. Vi alla satt i en och samma lokal på enkla plaststolar och lyssnade på hälsningar från olika organisationer i världen, ministrar och andra viktiga personer som för kampen för ett fritt Västsahara. Bland dessa personer gick Hanna Andersson, ledare för SSU:s projektgrupp om Västsahara upp på scen. Hon lämnade en hälsning om att vi alltid måste fortsätta att opinionsbilda för att få ett framtida erkännande från Sverige och andra europeiska länder.

Tyvärr var vi tvungna att bege oss tillbaka till Sverige redan efter första dagen på kongressen, men arbetet tog inte slut för det. På lördagen diskuterade de situationen för mänskliga rättigheter i Västsahara, politiskt deltagande för unga och plundrandet av naturtillgångarna i Västsahara.

TEXT OCH FOTO: MICHELLE HJERP HOLMÉN

Maratonpengar till skola

Mellan 1 augusti och 26 september 2017 sprang jag en sträcka motsvarande 42 maratonlopp genom Sverige för att samla in pengar till en skola i flyktinglägret Smara. Insamlingen gav cirka 210 000 kronor.

Pengarna samlades in av Emmaus Stockholm som stod för de administrativa kostnaderna och ansvarade för projektet i själva skolan. De delegerade i sin tur arbetet till Oxfam.

Resultatet av arbetet blev en datasal. Över tjugo datorer har köpts in, liksom skrivare och möbler. Salen har rustats upp, fått el indraget, fått ett innertak och fönsterglas för att hålla sanden borta och tre lås på dörren.

Under arbetet såg projektledaren Mohammed Abdulay från Oxfam, som själv gick på just den skolan när han var barn, det ojämlika i att en sal på en skola får tillgång till el, ljus och datorer, medan resten av klassrummen saknar el. För att kunna arbeta måste man kunna se, och blåser det eller är för varmt måste man stänga fönsterluckorna, och då blir det svart. Därför har han via Oxfam dragit igång ett projekt för att få el till fler salar och även till andra skolor.

I samband med Sahara Marathon 2018 besökte jag skolan och fick chans att skriva lite

dikter tillsammans med en klass. Vi skrev ”Jag vill-dikter” – en enkel form där varje rad börjar med orden ”Jag vill” och som funkar på alla nivåer av skribenter. Syftet var att få eleverna att formulera egna ord om sitt liv på den nivå de själva valde. Resultatet blev många fina små texter. Många handlade om framtiden och nämnde självständighet för Västsahara.

Det är lätt att tänka att barnen upprepar sina föräldrars ord, eller att de säger det som de tror att de måste säga, men jag anser att det vore att underkänna dem som författare. Vi är alla en del av ett sammanhang som påverkar våra ord och tankar. Deras dikter är deras ord och de reflekterar deras tankar och deras drömmar.

OLLE SVALANDER,
FÖRFATTARE OCH JOURNALIST

Swimmingpool

Jag vill ha frihet
Jag vill gå till klassrummet
Jag vill leka
Jag vill älska mitt land
Jag vill ha en swimmingpool
Jag vill återvända till mitt hemland

av Lala Bara och Manna Lehib

Olle Svalander fick eleverna på den här skolan att skriva dikter.

Foto: Juan Pablo Obregon

Lovisa och Ylva gör pärlplattor med Västsaharomotiv. Foto: Jodie Whife

Stödfest och löpning för ett fritt Västsahara

Den 24 februari anordnade Göteborgs Afrikagrupp i samarbete med Västsaharisk Gemenskap i Sverige (VGS) och Emmaus Björkä en stödfest för ett fritt Västsahara.

Pressmeddelande, affischering på stan och spridning i sociala medier resulterade i att 60 personer kom till Litteraturhuset mitt i stan.

Vi fick uppdaterad information om situationen i Västsahara genom VGS, lyssna på tänkvärd poesi, köpa lotter, äta västsaharisk mat, lyssna på folkligmusik tack vare DJ:n och indiepop genom livebandet Causeries. Under ceremonin och tillverkning av pärlplattor föddes längre avslappnade samtal.

Dagen därpå var ett femtiotal personer ute i kylan på bland annat Slottsskogsvallen i Göteborg, i Saltoluokta i Lappland och i Reykjavík på Island. De sprang eller gick egna maratonlopp av olika längd under hashtagarna #springförfrihet, #saharalibre och #42daysnot42years.

Några dagar senare på Västsaharas nationaldag fick vi ytterligare ett bevis på att kamp lönar sig då EU-domstolen bekräftade att fiskeavtalet mellan EU och Marocko inte gäller Västsahara och dess vatten.

Ungefär samtidigt reste åtta Sahara Marathon-löpare och gångare från Emmaus Stockholm och Afrikagrupperna till de västsahariska flyktinglägren i Algeriet. I solidaritet med det västsahariska folket avverkade de olika sträckor av världens tuffaste maratonlopp i sanden. Tillsammans med Västsahariska Röda Halvmånen gjordes bland annat besök på livsmedelslager där hyllorna gapade tomma sedan mer än 2 månader tillbaka då World Food Programme är underfinansierade och ingen annan finansiering finns. Ett tydligt bevis på att svenskt matbistånd behövs så länge som en politisk lösning inte är uppnådd.

Insamlade medel från festen och Sahara Marathon insamling, cirka 14 000 kr, kommer att användas för fortsatt påverkansarbete i Sverige.

LOTTA COMÉ,
TEMAHANDLÄGGARE AFRIKAGRUPPERNA

Kamelkonferens flyttad

En internationell kamelkonferens organiserad av ISOCARD (The International Society of Camelid Research and Development) skulle ha skett i El Aaiún i november. Både FN-organet FOA (Food and Agricultural Organisation) och IOE (World Organisation for Animal Health) förnekar ekonomiskt stöd till konferensen, sedan Western Sahara Resource Watch uppmärksammat partners om att konferensen inte alls sker i Marocko utan i ockuperade Västsahara. Konferensen ska flyttas till Marocko, uppger ISOCARD i maj.

Fosfatstölden fortsätter

1,5 miljoner ton fosfat till ett värde av 142 miljoner dollar skeppade Marocko ut ur Västsahara 2017, skriver Western Sahara Resource Watch i en ny rapport som kan laddas ner på hemsidan wsrw.org. Den största importören var Agrium Inc (nu Nutrien Inc) från Kanada. Den mest använda transportören var Ultrabulk A/S från Danmark. "Det vita guldet" är en av Marockos orsaker till ockupationen. Både antal importörer och transportörer har minskat sedan WSRW:S årliga rapporteringen startade för 2012.

Västsaharisk gemenskap

2017 bildades Västsaharisk gemenskap i Sverige (VGS) av ett antal västsaharier, bosatta i Sverige. VGS är en oberoende ideell förening som stödjer det västsahariska folkets kamp för rätten till självbestämmande och självständighet.

Föreningen vill uppmärksamma lidandet både i de ockuperade områdena och i flyktinglägren, kränkningarna av mänskliga rättigheter och utnyttjandet av naturresurser.

Föreningen har kontakt med POLISARIO, den legitima representanten för det västsahariska folket.

Prenumeration

Du har väl inte glömt att prenumerera?

Vi behöver alla prenumerationer vi kan få.

4 nr av Västsahara kostar 125:- (privatperson), 145:- (stöd-prenumeration), 150:- (organisation), 200:- (utland) pg 20 40 03-8 eller Swish 1235272000. Glöm inte att ange namn och adress.

Se också hemsidan www.vastsahara.net för övrigt informationsmaterial att ladda ner eller köpa.

Aktuella nyheter finns också på www.facebook.com/tidskriftenvastsahara

3 Stolen Cameras

Inga oberoende journalister släpps in i det ockuperade Västsahara. De flesta bilder som når omvärlden är material som den västsahariska videoaktivistgruppen Equipe Media lyckas filma i smyg. Nu finns kortfilmen 3 Stolen Cameras som hade premiär hösten 2017.

2013 började det svenska filmkollektivet RÅFILM i Malmö och Equipe Media att samarbeta för att tillsammans skapa filmen 3 Stolen Cameras.

Det är farligt att försöka bryta medieblockaden i ockuperade Västsahara. Den som protesterar mot den marockanska ockupationen eller försöker sprida information om protesterna kan råka mycket illa ut. Av Equipe Me-

dias medarbetare sitter nu två fångslade dömda till 20 år och 6 års fängelse.

Kortfilmen 3 Stolen Cameras, som är 19 minuter lång, skildrar fredliga gatudemonstrationer där västsahariska män och kvinnor ropar slagord. De attackeras av både civilklädda och uniformerade poliser med sparkar, batongslag, knuffas omkull, jagas och grips. Det är förvånansvärt många kvinnor som deltar i demonstrationerna.

Gömda bakom några personer eller på hustak eller från någon bostad försöker Equipe Medias medlemmar att filma det som händer på gatan.

Poliserna söker aktivt efter filmare för att ta ifrån dem kameran. Den marockanska ockupationsmakten gör allt för att inga bevis på förföljelserna och övergreppen ska komma ut. Tre

dyrbara filmkameror har gruppen förlorat, efter att polisen upptäckt dem.

– Det viktigaste är att skydda kameran, säger en av medarbetarna i Equipe Media.

Inte ens barn skonas av den marockanska polisen. En 14-årig pojke visar i filmen sina skador och berättar om hur han förföljdes och misshandlades av en grupp poliser.

3 Stolen Cameras skulle ha haft premiär i Libanon hösten 2017 men stoppades efter marockanska protester. Premiären ägde rum i Leipzig i Tyskland i stället. Sedan dess har filmen bland annat visats på filmfestivalen i Göteborg samt i Malmö, Falun och Stockholm. Den har också sänts på brittiska TV-kanalen BBC Arabic och därigenom nått tittare i Marocko, ockuperade Västsahara och Libanon där den blev censurerad. Filmen kommer att visas i San Sebastian i Spanien och åter i Malmö och Lund.

En annan EU-politik för Västsahara

I dom efter dom har EU-domstolen slagit fast att EU:s nuvarande politik rörande Västsahara strider mot fördragen. Nu har vi en historisk chans att ställa om till en linje som respekterar folkrätten och ger det västsahariska folket upprättelse och möjlighet till självbestämmande.

Först kom domen om jordbruksprodukter, som gjorde klart att EU:s avtal med Marocko kräver det västsahariska folkets samtycke om det ska gälla i Västsahara. Det var december 2016, bara några dagar innan jul, och från flyktinglägret i Tindouf kom bilderna av ju-blande skaror med flaggor och banderoller.

"Västsahara är inte till salu! EU-domstolen erkänner våra rättigheter! God jul Europa", lød en banderoll. Befrielsefronten Polisario hade gjort det omöjliga. En resurslös befrielsearmé för Afrikas sista koloni hade fått EU:s högsta rättsliga instans på sin sida. Gilles Devers, advokaten som hjälpt dem driva sitt fall, menade rent av att domen kunde innebära slutet för ockupationen: inga europeiska företag skulle längre verka i Västsahara och ockupationen skulle inte löna sig för Marocko.

Ett fritt och självständigt Västsahara kändes plötsligt mycket närmare. Desto större blev besvikelsen efteråt när det blev tydligt att EU-kommissionen försöker kringgå såväl domen om jordbruksprodukter som den om fiskeri-avtalet, som enligt en EU-dom i februari i år inte kan gälla i vattnen utanför Västsahara. Nyligen började EU-kommissionen och Marocko omförhandla de båda avtalen – utan att Polisario har budits in.

Det bådär till fler rättsprocesser i framtiden.

Eftersom jag redan ofta beklagat den här utvecklingen vill jag här ta möjligheten att i stället lägga fram ett par idéer för hur en annan politik för Västsahara skulle kunna se ut.

Till att börja med behöver EU, med utrikeschefen Federica Mogherini i spetsen, göra klart att EU inte godkänner Marockos olagliga annektering av Västsahara och dess på-

tvingade styre i de ockuperade områdena.

Det betyder bland annat att EU behöver granska sina förbindelser med Marocko på djupet, för att säkerställa att handelsavtal och olika stödinsatser faktiskt håller sig till Marockos internationellt erkända gränser och helt utesluter Västsahara.

EU behöver också avbryta de pågående förhandlingarna med Marocko om att förlänga jordbruksprodukts- och fiskeriavtalen till Västsahara. Självklart ska EU kunna handla och bidra till Västsaharas utveckling – men detta behöver ske på det västsahariska folkets villkor. Det kräver att man för en dialog med Polisario, den av FN erkända representanten för det västsahariska folket.

För det fjärde och femte behöver EU uppmana europeiska företag, särskilt inom fiske- och utvinningssektorn, till att dra sig ur de ockuperade områdena och informera dem om de rättsliga, finansiella och PR-mässiga risker som det innebär att verka på ockuperad mark enligt folkrätten.

En lösning på ockupationen behöver förhandlas fram på FN-nivå. Men EU kan och bör bidra till den processen genom att ta fram en strategi för hur unionen kan bidra till FN:s ansträngningar.

Det västsahariska folket behöver göras redo för att kunna styra sig själv och förvalta sina naturresurser. Men möjligheterna att utveckla sådan kompetens har saknats i flyktinglägren. Därför borde EU öppna en förvaltningsfond för Västsahara som finansierar bygget av ett civilsamhälle och demokratiska styrelseformer.

Slutligen bör EU utnämna en särskild EU-representant för Västsahara, för att ge frågan den vikt den förtjänar.

EU står inför ett vägval i Västsaharafrågan. Än är det inte för sent att byta köl.

BODIL VALERO
EU-PARLAMENTARIKER (MILJÖPARTIET)

Följ tidningen på facebook så får du de senaste nyheterna:
www.facebook.com/tidskriftenvastsahara

Den här
dikten skrev
Hassina Imani
i februari 2018:

JÄRN OCH ELD

Jag vill ha frihet och självständighet för min stat och mitt lands hjältar.
Jag vill ha trygghet och fred överallt.
Jag vill njuta av den friska luften av mitt vackra land.
Jag vill ha värme och bekvämlighet.
Jag vill befria mitt land från ockupation även med järn och eld.
Jag vill ha seger.
Jag vill återvända hem.

60

miljoner dollar kostar
FN-styrkan Minursos
300 anställda per år.

30

miljoner dollar kos-
tar FN-stödet till de
125 000 "mest sårbara"
västsahariska
flyktingarna.

14 000

kronor samlade Göte-
borgs Afrikagrupp in
på en solidaritetsfest
och ett motionslopp för
Västsahara.

3

Stolen Cameras är en
dokumentärfilm från
ockuperade Västsahara.

22

år var Salek Seghair när
han kom till Sverige
som Polisarios represen-
tant.